Stichting De Zilver-Kamer

Zilverindustrie in Zeist

Gerritsen | Gero | Sola

1746

De Evangelische Broedergemeente (Hernhutters) vestigt zich in 1746 te Zeist. Voor de ongetrouwde broeders wordt in 1748-1749 op het Broederplein het Broederhuis gebouwd. In het souterrain komen werkplaatsen en op de benedenverdieping winkels (het eerste warenhuis van Nederland).

1764

Barend Christiaan van Calker, meester-stempelsnijder en medailleur, vestigde zich in 1764 in Zeist. Hij was lid van de Evangelische Broedergemeente.

Tussen 1764 en 1853 waren diverse zilversmeden werkzaam op de Evangelische Broedergemeente.

1773

Het Broederhuis vormt het economische hart van Zeist. In de periode 1749-1773 kent de Broedergemeente 52 bedrijven, waar onder een goud- en zilversmederij.

1782

Door de Evangelische Broedergemeente in Zeist, die over een vingerhoedmolen beschikte, worden vingerhoeden geproduceerd. Eind 1782 is er een voorraad van 250 vingerhoeden.

1853

Mr. J.J. Clotterbooke Patijn van Kloetinge, burgemeester van Zeist (1894-1919), in het ambtskostuum en met de ambtsketen.

1866

J.A.A. Gerritsen begint in Amsterdam een zilveratelier. Hij maakt kleine voorwerpen, zoals sieraden. Na 1872 beginnen hij met het vervaardigen van lauwerkransen, medailles en klein schepwerk. In 1895 wordt zijn eerste meesterteken voor groot zilver bij het Waarborgkantoor Amsterdam geregistreerd.

Zilversmid Ernst Ludwig van Calker vervaardigt in opdracht van de gemeente Zeist de eerste ambtsketen voor de burgemeester van Zeist.

Rechtsonder het meesterteken van de zilversmid Ernst Ludwig van Calker, de balans met de letter Z.

1902-1903

Oprichting van de N.V. Nederlandsche Fabriek van Gouden en Zilveren Werken voorheen **J.A.A. Gerritsen** door Gerritsen sr. en zijn oudste zoon J. A. (Albert), werkzaam in het bedrijf sinds 1892. Gerritsen jr. wordt tot directeur benoemd.

1904

Vestiging van Zilverfabriek **Gerritsen** in Zeist in een bestaand fabrieksgebouw.

Zilverfabriek Kampervijver Zeist

1905

M.J. (Marius) Gerritsen, is de derde zoon van J.A.A. Gerritsen en werkzaam in het bedrijf van zijn vader sinds 1899, wordt benoemd tot adjunct-directeur.

1906

Zilverfabriek **Gerritsen** aan de Karpervijver telt 49 personeelsleden.

M.J. (Marius) Gerritsen verlaat de Zilverfabriek **Gerritsen** om een eigen bedrijf te starten aan de Bergweg.

M.J. (Marius) Gerritsen richt samen met zijn zwager J. ter Beek de firma **M.J. Gerritsen & Co** op. Een bedrijf voor deproductie van goedkoper alpacca (nieuwzilver, zilverkleurige metaallegering), het eerste bedrijf in Nederland op dit gebied.

Het personeelsbestand bedraagt 23 in 1911.

1909-1910

1912

M.J. (Marius) Gerritsen en **J. ter Beek** starten samen met **W.G. Nieuwenkamp** en zijn schoonzoon **H.J.M. Simonis** de n.v. Eerste Nederlandsche Fabriek van Nieuw Zilverwerken voorheen onder de firma M.J. Gerritsen & Co.

1914

Gero krijgt grote bestellingen van het leger (knoppen, bestek, uniformonderdelen. Het personeelsbestand verviervoudigd van 29 naar 115 in 1916.

Zilverfabriek **Gerritsen** herdenkt het 50-jarig bestaan in 1916. Het bedrijf telt 71 personeelsleden.

Gero wordt als merknaam voor alpacca geregistreerd.

1916-1917

Oprichting van de Woningbouwvereeniging **Gerodorp**, 64 woningen aan Bergweg, Alpacca-, Eiken- en Gerolaan, bekend als het Gerodorp.

1918

Het fabrieksgebouw van **Gerritsen** wordt uitgebreid.

1919

Fusie van zilverfabrieken **Van Kempen** te Voorschoten, **Begeer** te Utrecht en **Vos** te Rotterdam tot de Koninklijke Nederlandsche Edelmetaal Bedrijven gevestigd te Voorschoten.

Gerofabriek wordt de handelsnaam en brengt verzilverd alpacca onder de naam Gero-Zilver op de markt.

Eerste uitbreiding van de fabriek van **Gero** gelegen dichtbij de spoorlijn Zeist-Bilthoven-Utrecht.

1922-1926

Gero is met 263 medewerkers de grootste werkgever.

M.J. (Marius) Gerritsen wordt na onenigheid gedwongen Gero te verlaten.

M.J. (Marius) Gerritsen richt de firma Nederlandsche Fabriek van Nieuw-zilverwerken **Gerrowé** op. Hij vestigt zijn bedrijf in een bestaand fabrieksgebouw aan de Van Reenenweg.

M.J. (Marius) Gerritsen wijzigt meerdere malen de naam van zijn bedrijf:

- **Sola** Gerritsen Zilversmeden
- **Sola** fabriek M.J. Gerritsen n.v.
- n.v. **Solafabriek**
- **Sola** (n.v. Nederlandsche Metaalwarenfabriek M.J. Gerritsen)
- n.v. Nederlandsche Metaalwarenfabriek M.J. Gerritsen (**Sola-Fabriek** b.v.).

In 1924 wordt A.E. (Ton) van Kempen, een van de directeuren van de Koninklijke Nederlandsche Edelmetaal Bedrijven, mededirecteur van de zilverfabriek **Gerritsen**. De naam wordt gewijzigd in n.v. Nederlandsche Fabriek van Gouden en Zilveren Werken Gerritsen en Van Kempen.

In 1925 telt zilverfabriek **Gerritsen** 139 personeelsleden.

Statutaire naam van **Gero** wordt gewijzigd in n.v. Gerofabriek Fabriek van Nieuwzilveren werken.

In 1925 ontwerpt **Gero** de eerste bestekcassette. Cassette als begrip voor een sierdoos waarin 6, 12 of 24 messen, vorken, lepels en saus-, aardappel- en groentelepels en mogelijk nog meer tafelgereedschap zitten.

Aan n.v. Nederlandsche Fabriek van Gouden en Zilveren Werken **Gerritsen en Van Kempen** wordt het predicaat Koninklijk verleend.

1924-1926

1927

Sola heeft 108 mensen in dienst.

Sola brengt verzilverd alpacca op de markt onder de naam Sola-Zilver. De reclameslogan is: Sola-Zilver! behoeft nooit gepoetst ! ziekt niet ! geen bijsmaak.

Gerritsen & Van Kempen opent in Batavia (thans Djakarta) een winkel.

Gero opent fabriek in Kopenhagen.

1929-1930

Sola breidt uit door aankoop van het belendende fabrieksgebouw.

Sola introduceert roestvast of roestvrij staal, ook rvs of inox genoemd, in Nederland onder de naam Sola-Massive. In de jaren die volgen wordt het assortiment verzilverde producten uitgebreid.

Gerritsen & Van Kempen bouwt een nieuwe fabriek aan de Karpervijver onder architectuur van de gebroeders Jan en Theo Stuivinga te Zeist.

1931-1932

Gero brengt producten van roestvrij staal onder de naam Zilmeta op de markt. Naast bestek produceert Gero nu ook zogenaamd 'grootwerk' zoals theeserviezen, bloemvazen, alles 'in het huiselijk interieur' zowel in Gero-zilver als in Gero-tin.

1933

1934

Sola wordt merknaam en fabrieksnaam.

Gerrowé wordt tot eind 1936 gebruikt.

De heer Cornelis L. J. Begeer, die op 26 Februari een diploma'tjeskroon ter-ducht. Op dien datum toch was hij 25 jaar in dienst van de firma, die hij tegenwoordig uitsluitend als leverier de laatste 40 jaar in deze branche werkzaam.

Gerritsen & Van Kempen neemt de Stichtsche Fabriek van Zilveren Werken van Cornelis L.J. Begeer in Utrecht over.

1935

Gerritsen & Van Kempen brengt Keltum-Pleet op de markt. Het op de markt brengen van verzilverde producten is een nieuwe koers van het bedrijf.

Gerritsen & Van Kempen produceert meer dan 700 verschillende zilveren artikelen. Van sportbekers tot avondmaalserviezen.

Gero maakt alleen al van tin ruim 600 artikelen.

1937

Alj Muhammad Parikesit, de sultan van Kutai (Borneo) in Nederlands-Indië, gaf Prinses Juliana een gouden theeservies als huwelijksgeschenk, gemaakt door **Gerritsen & Van Kempen**.

1940

Sola adverteert met 'Pleet-Zilver'.

1945-1949

Het fabrieksgebouw van **Gero** wordt bij een geallieerd bombardement ernstig beschadigd.

Gero opent in Gramsbergen een slijperij voor het slijpen van Gero-Zilmeta.

Gero opent fabriek in Nieuw-Weerdinge.

Gerritsen & Van Kempen opent fabriek in Coevorden voor de Keltumproductie.

Uitbreiding Coevorden 1949 **Gerritsen & Van Kempen**. Het personeelsbestand telt 100 personeelsleden.

1947

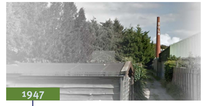

Voor de bestaande gebouwen van **Sola** aan de Van Reenenweg wordt een representatieve façade geplaatst, ontworpen in een sobere zakelijke stijl door Jan J. van Leeuwen.

De fabrieksschoorsteen van **Sola** is de enige overgebleven schoorsteen in Zeist.

1950

Gero richt een gebouw op voor de centrale verwarming. De hierbij behorende schoorsteen met water-reservoir met een hoogte van 26 meter was een landmark.

1952

De rechter verbiedt op grond van de Waarborgwet de naam Gero-zilver. De naam wordt gewijzigd in Gero-zilvium.

1954-1955

Sola opent fabriek in Gramsbergen waar plaats is voor 125 personeelsleden. De slijperij en polisterij worden naar Gramsbergen overgebracht.

Sola verbouwt de voormalige tramremise in Ter Apel (gemeente Vlagtwedde) tot fabriek waar werk geboden wordt aan 50 personeen en in de toekomst aan 150.

1955-1965

Voor de verbetering van de bereikbaarheid van het **Gero**-fabrieks-terrein aan de Bergweg wordt door de provincie Utrecht en de gemeente Zeist de Dolderseweg verbreed en de Nieuwe Dolderseweg aangelegd.

1960

1961

Koningin Juliana bezoekt de **Gerofabriek**.

1964

Van Kempen & Begeer heeft fabrieken te Coevorden, Den Haag, Voorschoten en Zeist.

Fusie van n.v. Nederlandsche Fabriek van Gouden en Zilveren Werken **Gerritsen & Van Kempen** te Zeist met de Koninklijke Nederlandsche Edelmetaal Bedrijven te Voorschoten. De nieuwe naamloze vennootschap draagt de naam n.v. Koninklijke Nederlandsche Fabrieken van Gouden en Zilveren Werken **Van Kempen & Begeer**. Bij elkaar werken bij de combinatie 600 mensen.

1966-1967

Huwelijkscadeau voor Prinses Beatrix, **Van Kempen & Begeer**.

Huwelijkscadeau voor Prinses Margriet, **Van Kempen & Begeer**.

Beiden kiezen voor hetzelfde bestek.

1972

Het gebouw van **Van Kempen & Begeer** aan de Karpervijver wordt verkocht aan de Evangelische Broedergemeente.

1970

De productieafdeling van **Van Kempen & Begeer** te Zeist wordt overgebracht naar Voorschoten. In Zeist blijven de inkoop, personeelszaken, administratie, een reparatieafdeling en de Keltum buitendienst gehuisvest.

Na 1970 verplaatst **Sola** de productie van lepels, messen en vorken voor de losse verkoop naar lage lonen landen in het Verre Oosten en Midden en Oost Europa.

1973

De fabriek Bruckmann und Söhnein in Heilbronn, eigendom van **Gero** wordt failliet verklaard.

Gero in Zeist vraagt surseance van betaling aan.

1975-1977

De productieafdelingen van de **Gero** in Zeist worden gesloten. De productie gaat naar Nieuw-Weerdinge.

De markante watertoren van de **Gerofabriek** wordt gesloopt.

Van Kempen & Begeer sluit handels-ondernemingKeltum te Zeist.

In 1983 wordt productiebedrijf van **Van Kempen & Begeer** in Coevorden gesloten.

Vestiging van **Van Kempen & Begeer** te Zeist wordt in 1984 gesloten. Administratie wordt naar Voorschoten overgebracht.

1962-1965

Gerofabriek viert 50-jarig bestaan met een tentoonstelling - 'De vork in de steel', over de mens en de maaltijd in de loop der eeuwen - in Slot Zeist.

Gero produceert meer dan 4.000 verschillende artikelen.

Gero neemt een bestekfabriek in Reppel (B.) en de n.v. Hollandia Plate in Hilversum over.

Gero neemt de firma Bruckmann und Söhnein in Heilbronn (D.) over.

Het aantal werknemers bij **Gero** bedraagt 1125.

1982-1984

1984-1987

Sola opent verkoophal in de fabriek aan de Van Reenenweg voor de verkoop aan particulieren.

In 1985 **Gero** wordt door **Van Kempen & Begeer** overgenomen. Het administratie- en verkoopkantoor verhuist naar Zoetermeer.

Sola staakt in 1985 de productie van niet-zilveren bestekartikelen in Zeist.

Sola verkoopt in 1987 de fabriek in Ter Apel. Het personeelsbestand telt 44 personen.

2000

Sola staakt de productie in Zeist.

2004-2005

Tentoonstelling **Zeist Zilverwerken** 'tooo jaar zilverindustrie'.

In 2005 oprichting **Stichting De Zilver-Kamer**.

1 *De stichting heeft ten doel het steeds tijdelijk ten toon stellen - op verschillende publieke plekken - van delen van de collectie van zilveren, - verzilverde, of van andere materialen vervaardigde voorwerpen, die - ontwerpen en/of gefabriceerd zijn in de Gemeente Zeist, of connectie - hebben met Zeist zulks in de daartoe aangeschafte vitrines van musicale kwaliteit onder meer met het oogmerk op educatie.*

2 *De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door:*

a *het verzamelen - al dan niet in bruikleen - van de in lid 1 genoemde voorwerpen;*

b *het tentoonstellen van de in lid 1 genoemde voorwerpen;*

c *het geven van informatie en documentatie over de zilverindustrie en de daaraan verbonden fabrieken en ateliers zoals destijds aanwezig in Zeist;*

d *het geven van informatie over de maatschappelijk relevantie van de zilverindustrie voor de samenleving.*

2017

Aanschaf drie 'eigen' vitrines door **Stichting De Zilver-Kamer**.
Start met het verwezenlijken van de doelstellingen.
Tentoonstellingen, nieuw logo, website, lezingen, nieuwsbrief.